

PRACOVNÍ PRÁVO

ČASOPIS PRO VÝKLAD PRACOVNÍCH A SOCIÁLNĚ
POJIŠŤOVACÍCH ZÁKONŮ.

III. aka 55/2

JUDr. Eugen Wagner:

Pracovné súdnictvo na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi.

III. 12.261

Zákon zo dňa 4. júla 1931, číslo 151 Sb. z. a n., o pracovných súdoch (v ďalšom označený len »zákon«) v § 19 stanoví, že nakoľko zákon sám neobsahuje odchylné ustanovenia, platia pre pokračovanie pred pracovnými súdy predpisy o pokračovaní pred súdy okresnými, teda ustanovenia občianskeho súdneho poriadku.

Nebude hádam zbytočná práca prebrať dôležitejšie vzťahy medzi zákonom a Osp.

Vecná príslušnosť.

Ustanovenia § 1 a § 2 nenachajú žiadnej pochybnosti o tom, ktoré nároky patria pred pracovné súdy.

V tejto súvislosti môže sa vyskytnúť pochybnosť len po tej stránke, zdá-li vzhľadom na ustanovenia § 758 Osp. nepatria spory, ktorýchž hodnota predmetu sporu neprevyšuje 100 Kč. do oboru pôsobnosti obecného súdu.

Vzhľadom na bod 6. tohoto paragrafu ale, v ktorom vysloveno je, že nepatria k obecnému súdu tie spory, ktoré zvláštny zákon vynímá z oboru jeho pôsobnosti, alebo poukáže do oboru pôsobnosti okresného súdu, treba riešiť túto otázku tak, že obor pôsobnosti obecného súdu je vylúčený zákonom o pracovných súdoch, lebo § 1, odst. 1., »nehľadiac na hodnotu sporu«, stanovil obor pôsobnosti pracovných súdov.

V dosavádnej praxi sa obecné súdnictvo i tak neosviedčilo a bolo pravidelne obchádzané tým, že žalujúca strana žiadala vydanie platobného príkazu u príslušného okresného súdu a na podporu povinnej strany prejednal spor okresný súd (§ 603 Osp.).

Upomínacie pokračovanie.

Vynorí sa v tejto súvislosti teraz otázka, je-li v sporoch, ktoré patria do oboru pôsobnosti pracovných súdov, prípustne uplat-

niť nárok podľa hlavy osmej Osp. upomínacím pokračovaním.

§ 588 Osp. stanoví, že »platobným príkazom môžu sa uplatniť nároky, jestli v prípade sporu patria do oboru pôsobnosti okresného súdu«.

Podľa doslovia tohoto ustanovenia by sa musel činiť rozdiel podľa toho, či súdnictvo vykoná 1. pracovný súd, 2. oddelenie okresného súdu pre spory pracovné, 3. okresný súd podľa § 42 zákona, a podľa grammatického výkladu zákona by sa dospelo k tomu záveru, že upomínacie pokračovanie pred pracovným súdom je vylúčené, pred okresným súdom prípustné. Ohľadom zvláštného oddielu obe stanoviská by sa mohly vychádzajúť len z doslovia § 588 zastávajú podľa toho, jak ponímáme sústavu zvláštného oddelenia, jake miesto mu pridelieme v súdnej organizácii.

Riešenie toho ovšem má predpokladom to, že § 19 zákona vykláda sa v ten smysel, že upomínacie pokračovanie subsumuje sa pod pojem »pokračovanie pred súdy okresnými vo veciach sporných«.

Som toho názoru, že citovanému paragrafu skutočne má sa privlastniť tento smysel, lebo ačkoľvek podľa presnej terminologie upomínacie pokračovanie nepadá do rámcov sporného pokračovania, je bezpochybné, že v § 19 použilo sa výrazu »sporné« len ako antithésa k nespornému pokračovaniu zvláštnym zákonom upraveného.

Keď je ale tomu tak, nutno dojsť k tomu ďalšiemu záveru, že skutočná vôľa zákonodárcu vyslovená v § 19 zákona bola tá, aby pred pracovnými súdy platily všetky pokračovacie pravidla, ktoré sa môžu použiť pred okresnými súdy k uplatneniu nárokov, teda správnym výkladom zákona dojdeme k tomu výsledku, že

ustanovenie nárokov uvede-
ných v § 1 a § 2 zákona upomína-
cím pokračovaním je prípustné
pred všetkými troma útvary súd-
ných stolíc, povolaných k pra-
covnému súdnicstvu.

V pokračovacích pravidlách zákona niet
zmienky o tom, kto má vydať platobný
príkaz.

Bezpochybne predseda pracovného súdu,
počasne súdca, ktorý vedie zvláštne odde-
lenie, a nie senát.

Lebo jednak podľa ustanovení zákona sa-
mého senátu sa vyhradzuje výlučne meri-
torne ústne pojednávanie odbaviť, a contra-
rio teda všetku agendu mimo pojednáva-
nie vybaviť súdca, jednak per analogiam
k ustanoveniam § 608 Osp., podľa ktorého
vydanie platobných príkazov vo veciach,
inak senátu vyhradených má vydať tiež
predseda senátu.

Rozhodčí súd.

Inak presné ustanovenia zákona vykazu-
jú po tejto stránke, je-li prípustné preniesť
spory o nárokoch prislúchajúcich do oboru
pôsobnosti pracovných súdov na rozhodčí
súd, istú neurčitost.

V smysle § 767 Osp. môže sa platne uza-
vrieť smlúva o rozhodčí súd, jestli strany
môžu na d predmetom smlúvy (z kto-
rej sa odvodzuje sporný nárok) volne na-
kladať.

V literatúre bola dôkladne pretriasaná tá
otázka, jak sa má vykládať pojem voľného
nakladania, zda-li vzťahuje sa tento výraz
len na materialné právo, alebo aj na for-
málne. Inými slovami tá otázka, je-li možno
preniesť riešenie sporného nároku na roz-
hodčí súd vtedy, keď zvláštne pravidlo,
alebo povaha nároku neobmedzuje strany
v nakladaní na d nárokom samým, ale
je riadny súd výlučne prislúšný, tak že
strany nemôžu prorogovať iný riadny
súd.

A takmer jednohlasne prevážil ten názor,
že náležitost voľného nakladania vzťahuje
sa len na materialné právo.

Prekročilo by rámcov toho článku bližšie
sa zaoberať vyššou otázkou a môžeme vý-
chodiskom prijať načrtené riešenie.

Niet o tom pochybnosti, že nároky za
pracovného, služobného a učebného pomeru
nie sú vyňaté zo slobodnej dispozície práv-
ných podmetov, a preto treba pripustiť pre-
nesenie týchto sporov na rozhodčí súd,
jestli zákon o pracovných súdoch vý-
slovné to nevytlúči.

Mohlo by byť sporu o tom, či § 1, odst. 1.,
určujúc, že »pracovné súdy sú výlučne

prislúšný rozhodovať o speroch atd.« ne-
prevedie toto vylúčenie. Ovšem k tomu sta-
novisku sa priklonil bolo by správne len
v tom prípade, keď by sme ponímali pra-
covné súdy nie súdmi, ale útvarmi sui ge-
neris.

Sdielam však názor dr. Budnika (vid.
Pracovní právo, ročník 1951, čís. XI.) a po-
važujem za zbytočné dodať niečo k dôvo-
dom jeho.

Sú-li však aj pracovné súdy súdmi v už-
šom smysle slova, plynie z výšuvodených
tá konklusia, že samá tá okolnost, že istá
skupina sporov je odkázaná do oboru pô-
sobnosti určitého súdu, nevytvorí plat-
né prenesenie takých sporov na rozhodčí
súd.

Odstavec 5. § 1 zákona stanoví, že hro-
madnou, alebo podobnou smlúvou môže byť
prislúšnost pracovného súdu vylúčená a vec
prenesená na rozhodčieho.

Toto ustanovenie môže mať dvojého vý-
znamu:

1. prenesenie sporov uvedených v od-
stavci 1. na rozhodčieho je možné len hro-
madnou smlúvou (a počasne za ďalších pod-
mienok uvedených v odstavci 3.).

2. toto prenesenie v prípadoch uvedených
v odstavci 5. nevyžaduje náležitosti ináč
v Osp. predpísaných.

Podľa mojho súdu je posledne uvedený
názor správny, lebo:

jednak v opačnom prípade posledná veta
odst. 5. nemá žiadného smyslu,

jednak keď by chcel zákon vysloviť zá-
kaz podľa názoru uvedeného pod 1., musel
by to činiť výslovné.

Nie je možno teda ani ustanovením odst.
5. § 1. považovať smlúvu o rozhodcu za ne-
prípustnú a preto možno vysloviť konečný
záver:

V speroch uvedených v odst. 1.
§ 1. zákona možno platne uza-
vrieť smlúvu o rozhodčí súd.

Kompetenčné konflikty.

§ 22. dozaista obmedzi vynorenie týchto
na minimum, ale predseda nie sú pojmove
vylúčené.

Kto je povolaný kompetenčný konflikt
medzi pracovnými súdy a ostatnými súdy
riešiť?

Nakoľko už bol výše vyslovený názor, že
pracovné súdy nie sú útvarmi docela sui
generis, ale súdy v užšom smysle slova, je
riešenie dané v § 51 Osp., podľa ktorého
stanoví najbližší vyšší súd, ktorý z konku-
rujúcich súdov je povolaný k riešeniu sporu.

Odvolanie.

Pokračovanie odvolacie podľa zákona pri-
spôsobuje sa k právu platnému na Sloven-
sku.

Platí to hlavne o zásade tak zvaného
plného odvolania.

Prvá veta § 53 zákona shoduje sa do-
slovne s odst. 1. § 498 Osp. vyrieknúc zá-
sadu, že odvolací súd prejedná znova vec
v medziach návrhov strán.

Táto zásada v sebe obsahuje oprávnenie
predniesť nové skutky a nové dôkazy, a
uplatniť nové práva, jako je to, ako výron
zásady tejto v § 498 Osp. aj výslovne sta-
novené.

Stupňovaná je dôležitosť toho ustanovenia
vzhľadom na zákaz novôt v odvolacom po-
kračovaní podľa práva teraz v historických
zemiach platného a vzhľadom na obdobnú
úpravu v návrhu sjednoceného Č. R. S.

Na základe paroemie *lex posterior generalis non derogat priori speciali*, zôstane
pripustenie novôt v odvolacom pokračo-
vaní pracovného súdnictva platným aj po
uzákonení spomenutého návrhu.

Rozdiel od teraz na Slovensku platného
práva je daný len ustanovením odst. 5. § 53
zákona. Lebo dokiaľ podľa odstavca 2. § 428
výslovne je dovolené uplatniť v odvolacom
pokračovaní na obranu a útok nové prá-
va (nie však podať novú alebo vzájomnú
žalobu a zmeniť žalobu — § 494), dotiaľ cit.
ustanovenie zákona nové nároky vý-
slovne vylúči.

Príklad: podľa Osp. je nová kompenzačná
námetka prípustná, podľa zákona o pra-
covných súdoch nie.

Nie je oekonomická a účelná úprava zá-
kona, čo do odvolacieho pokračovania vo
veciach, ktorýchž hodnota predmetu sporu
neprevyšuje 500 Kč a je odvolanie prípust-
né len na tom základe, že prvý súd vyhlásil

za prípustné preto, lebo rozhodnutie má zá-
sadného významu.

Lebo podľa imperatívneho predpisu § 51
odvolací súd nemôže rozhodnúť vo veci
samej, ale môže len, keď odvolaniu vyhovie,
zrušiť rozsudok pracovného súdu a vrátiť
vec k novému rozhodnutiu.

V citácii § 51 totiž zrejme prehliadol zá-
konodarca, že v odst. 1. § 28 sú uvedené nie
len pokračovacie zmätočnosti ako prípust-
nosť odvolania odôvodňujúce okolnosti, ale
aj vyš spomenutý prípad.

Toto ustanovenie má teraz za následok,
že práve o veciach zásadného významu roz-
hodne odvolací súd bez prítomnosti, a
ačkoľvek práve z povahy výnimky ply-
núc, bude spornou len otázka právna, ktorú
by mohol snadno konečne a meritorne vy-
baviť, bude prinútený vec vrátiť so sdeľ-
ným právnym názorom pracovného súdu.

Dovolanie.

Odlíšne od terajšieho práva, má sa do-
volanie podať nie u odvolacieho, ale u pra-
covného súdu.

Rozdiel je aj v tom, že ústne pojednáva-
nie bez výnimky sa nekoná.

Zákaz novôt v dovolacom pokračovaní
podľa § 54, odst. 4. zákona kryje sa s usta-
novením § 555 Osp.

V praxi nebude činiť obtižne to, že § 54,
odst. 4. zákona neprevzal presnejšie ustano-
venie Osp., ktoré pripustí nové tvrdenie a
nový dôkaz, nakoľko sa vzťahuje na okol-
nosti, ktoré podľa § 540 Osp. má si dovolací
súd všimnúť z úradnej povinnosti alebo na
to, že odvolací súd porušil stežejšie pokračo-
vanie pravidiel.

Lebo jednak vylúči § 54, odst. 4. nová len
o skutkách, jednak majú povinnosť
z úradnej povinnosti si všimnúť okolnosti,
bude dovolací súd v stave hodnotiť bárs aj
nepřípustný prednes.

Dr. JOSEF BUDNÍK:

Několik slov k právnímu problému kolektivní smlouvy.

V šestém čísle »Sociální revue« uvažuje dr.
Eugen Červinka v článku »Několik právních
problémů kolektivní smlouvy« o kolektivní
smlouvě a její právní povaze. Zmínuje se o plat-
ném pozitivním právu v příčině kolektivních
smluv, převážně však jest článek věnován úva-
hám *de lege ferenda*.

Dovolím si v přítomném článku přičiníti k vel-
mi výstižným úvahám p. dr. Červinky několik
poznámek, a to toliko k jeho tvrzením, získan-
ým na poli výkladu práva, tedy *de lege lata*.

Považuji za nutné předeslati, že výklad právních
norem upravujících kolektivní smlouvu
jest velmi znesnadněn jednak kusostí zákonodár-
né úpravy, jednak přebohatou rozmanitostí
praxe. Jest nesporné, že v první řadě musíme

sáhnouti k těm zákonným textům, které se ko-
lektivní smlouvy výslovně týkají a teprve ne-
lze-li právní případ rozhodnouti ani analogií
zákona, jest rozhodovati podle přirozených zá-
sad právních se zřetelem k okolnostem pečlivě
shrnutým a zrale uváženým (§ 7 o. z. o.) Podle
judikátu Rv I 996/21 z 9. 5. 22 zákonodárce myslí
poukazem na »přirozené právo« příkazy obecného
lidského svědomí, praktické morálky, jak je
sociální spolužití lidí od věků vyvinulo, takže
se nám zdají býti vrozeny... a poukázav na
toto »přirozené právo« jako pramen práva po-
sitivního, na zdroj, ze kterého máme čerpati,
když nás jeho pozitivní normy úplně pouštějí,
ustanovil tím zároveň svrchované vykládací
pravidlo pro případy, kdy nás jeho pozitivní